

หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง (ฉบับ พ.ศ. ๒๕๖๔)
หลักสูตรอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุ หลักสูตร ๗๐ ชั่วโมง
ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอจอมพระ

ความเป็นมา

ตามที่ กรมส่งเสริมการเรียนรู้ ได้ดำเนินการจัดโครงการความร่วมมือการผลิตผู้ดูแลผู้สูงอายุระหว่าง กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุข โดยจัดอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุ หลักสูตร ๗๐ ชั่วโมงดำเนินการในพื้นที่ จำนวน ๖๔ จังหวัด เพื่อผลิตผู้ดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงสามารถดูแลบุคคลในครอบครัวรวมถึงเพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ ให้แก่ประชากรวัยแรงงานที่ผ่านการอบรม ซึ่งเป็นการสานพลังรับมือสังคมผู้สูงอายุ นั้น

ในการนี้ กรมส่งเสริมการเรียนรู้ ขอความร่วมมือในการบูรณาการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ โดยขอใช้หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ (Caregiver) จากทางกรมอนามัย หลักสูตร ๗๐ ชั่วโมงเพื่อให้ สกร. จังหวัด/กทม.และ สกร.อำเภอ/เขต ในพื้นที่ดำเนินการจัดอบรมหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอจอมพระ ได้เล็งเห็นความสำคัญของการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน จึงได้จัดทำหลักสูตรอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุ หลักสูตร ๗๐ ชั่วโมง ขึ้น

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะในการดูแลผู้สูงอายุสามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันและดูแลผู้สูงอายุได้

กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนทั่วไป/ อสม.

ระยะเวลา จำนวน ๗๐ ชั่วโมง

- ภาคทฤษฎี จำนวน ๓๐ ชั่วโมง
- ภาคปฏิบัติ จำนวน ๔๐ ชั่วโมง

สื่อการเรียนรู้

๑. เอกสาร/ใบความรู้ /แผ่นพับ เรื่องการดูแลผู้สูงอายุ
๒. เว็บไซต์ ที่มาของการดูแลผู้สูงอายุ
๓. ภูมิปัญญาท้องถิ่น

การวัดและประเมินผล

- ทดสอบและประเมินผลภาคทฤษฎี
- ทดสอบและประเมินผลภาคปฏิบัติ
- ทดสอบและประเมินผลด้านทักษะการปฏิบัติ
- ทดสอบและประเมินผลด้านคุณธรรม จริยธรรม

เงื่อนไขการจบหลักสูตร

๑. มีเวลาเรียน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
๒. มีผลการประเมินตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐

รายละเอียดโครงสร้างหลักสูตร

แผนการสอน หลักสูตรผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Caregiver) ๗๐ ชั่วโมง

แผนการสอน	เนื้อหา	ภาคทฤษฎี (ชั่วโมง)	ภาคปฏิบัติ (ชั่วโมง)	รวมจำนวน ชั่วโมง	คุณสมบัติผู้สอน	หน้า
๑.การจัดการ การดูแล (Care Management)	- นิยามและหลักการพื้นฐาน Care Management - ขั้นตอนการ ปฏิบัติงาน Care Management - การค้นพบผู้เป็นเป้าหมายการ ช่วยเหลือและการ รับรู้สถานการณ์ - ทรัพยากรทางสังคมสำหรับการ บริหาร จัดการการดูแลและการใช้ ประโยชน์ใน การบริหารการใช้ ทรัพยากร - การสื่อสารที่สำคัญสำหรับ Caregiver - เทคนิคการสื่อสารและการนำไปใช้	๑	-	๑	-บุคลากรทาง การแพทย์ และ สาธารณสุข สังกัด กระทรวงสาธารณสุข และหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	
๒.คุณลักษณะ และบทบาท หน้าที่ของ Caregiver	- บทบาทหน้าที่ของ Caregiver - เจตคติต่อการดูแลผู้สูงอายุ - จริยธรรมของ Caregiver - สิทธิและสวัสดิการผู้สูงอายุ - ชุดสิทธิประโยชน์ในระบบบริการ ตามหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ	๒	๑	๓	-บุคลากรทาง การแพทย์ และ สาธารณสุข สังกัด กระทรวงสาธารณสุข และหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	
๓.สิทธิและ สวัสดิการ ผู้สูงอายุ	- สิทธิและสวัสดิการผู้สูงอายุที่ควร ทราบ - กองทุนที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการ ผู้สูงอายุ - แนวทางการส่งต่อการช่วยเหลือ ทางสังคมและสุขภาพ - ระบบการช่วยเหลือส่งต่อและการ สร้าง ภาควิชาช่วยในการสนับสนุน	๒	-	๒	นิติกร - นักพัฒนาสังคม - นักสังคมสงเคราะห์	
๔.โรคที่พบบ่อย ในผู้สูงอายุ	- การเปลี่ยนแปลงในวัยผู้สูงอายุ - ภาวะสมองเสื่อม - การเคลื่อนไหวร่างกายและการ จัดการสิ่งแวดล้อมสำหรับผู้สูงอายุ - การดูแลผิวหนังสำหรับผู้สูงอายุ - การมองเห็น - การได้ยิน - ภาวะ กลั้นปัสสาวะ - การปฏิบัติกิจวัตร ประจำวัน - กลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (Non- Communicable diseases: NCDs) - อื่นๆ ได้แก่ โรคตาม สถานการณ์และ บริบทของพื้นที่ ผู้สูงอายุ	๓	-	๓	แพทย์ - พยาบาล สังกัดกระทรวง สาธารณสุข และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	

แผนการสอน	เนื้อหา	ภาคทฤษฎี (ชั่วโมง)	ภาคปฏิบัติ (ชั่วโมง)	รวมจำนวน ชั่วโมง	คุณสมบัติผู้สอน	หน้า
๕.การให้ความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือ การประเมิน ค้นหาภาวะสุขภาพของ การใช้สมุดบันทึกสุขภาพผู้สูงอายุ (Blue Book)	- การประเมินความสามารถในการประกอบ กิจกรรมประจำวัน(Barthel Index for Activities of Daily Living: ADL) - การคัดกรอง ๔ ด้าน	๒	๒	๔	- บุคลากรทางการแพทย์ และ สาธารณสุข สังกัด กระทรวงสาธารณสุข และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
๖.การปฐมพยาบาลและการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุเบื้องต้น	- การปฐมพยาบาลเบื้องต้น - การหมดสติ การเป่าปากช่วยหายใจและนวด หัวใจ เป็นลม - การช่วยเหลือผู้สูงอายุกรณีสำลักอาหาร - การช่วยเหลือผู้สูงอายุในสถานการณ์ภัยพิบัติเบื้องต้น - การตรวจร่างกายเบื้องต้น (ความดันโลหิต อุณหภูมิร่างกาย ชีพจร และการหายใจ) - การพยาบาลผู้สูงอายุที่เป็นลม, ช็อค, หัวใจขาด - การเช็ดตัวลดไข้ - การทำแผล - การเคลื่อนย้ายผู้สูงอายุ	๓	๓	๖	- พยาบาล - นักวิชาการ สาธารณสุข สังกัด กระทรวงสาธารณสุข และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
๗.การใช้ยาในผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง	- ความรู้พื้นฐานการบริหาร การจัดเก็บและวิธีการใช้ยาสำหรับผู้สูงอายุ - ความรอบรู้เบื้องต้นเรื่องยา (การอ่านฉลากยา การสังเกตคุณภาพยา สัญญาณยา) - การแนะนำการรับประทานยาตามโรคของผู้สูงอายุ - ปัญหาที่พบและข้อควรระวังจากการใช้ยาในวัยสูงอายุ	๒	-	๒	- เภสัชกร สังกัดกระทรวงและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
๘. โภชนาการสำหรับผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง	- การส่งเสริมโภชนาการสำหรับผู้สูงอายุ - การดูแลด้านภาวะโภชนาการเบื้องต้นสำหรับผู้ป่วยระยะท้าย - การเตรียมอาหารเฉพาะโรค	๒	๒	๔	- นักโภชนาการ - นักวิชาการ สาธารณสุข - พยาบาลสังกัด	

แผนการสอน	เนื้อหา	ภาคทฤษฎี (ชั่วโมง)	ภาคปฏิบัติ (ชั่วโมง)	รวมจำนวน ชั่วโมง	คุณสมบัติผู้สอน	หน้า
	- การดูแลและการให้อาหารทางสายยาง - บันทึกการให้อาหาร / การรับประทานอาหาร				กระทรวงสาธารณสุข และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
๙.การดูแล สุขภาพช่องปาก สำหรับผู้สูงอายุ และผู้ที่มี ภาวะพึ่งพิง	- สุขภาพช่องปากและการดูแล - โรค ความผิดปกติ และความเสื่อมในช่องปากที่พบได้บ่อยในผู้สูงอายุ - การตรวจประเมินและวิธีการทำความสะอาดช่องปาก	๑	๑	๒	- ทันตแพทย์ - เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข - พยาบาล	
๑๐.การส่งเสริม สุขภาพจิต จิตการ ความเครียด และการ ประสานส่ง ต่อการ ช่วยเหลือใน ผู้สูงอายุและผู้ ที่มีภาวะพึ่งพิง	- การส่งเสริมสุขภาพจิตใจผู้สูงอายุและผู้ดูแล - เทคนิคการสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพที่จำเป็นสำหรับผู้สูงอายุและผู้ดูแล - แนวทางการประสานส่งต่อช่วยเหลือในการดูแลผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง	๒	๒	๔	- จิตแพทย์ - พยาบาลจิต - นักจิตวิทยา	
๑๑.การจัด สภาพแวดล้อม ที่เหมาะสม สำหรับผู้สูงอายุ และผู้ที่มี ภาวะพึ่งพิง	การจัดและปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมภายในบ้าน - พื้นห้อง / ห้องน้ำ / ห้องนอน - ทางเดิน / บันได - สิ่งของเครื่องใช้ ระบบการสนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมภายในและภายนอกบ้าน โดยภาคีเครือข่าย	๒	๑	๓	- นักวิชาการสาธารณสุข - นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	
๑๒.การแพทย์ แผนไทย แพทย์ ทางเลือกและ กายภาพบำบัด สำหรับการดูแล ผู้สูงอายุและผู้ ที่มีภาวะพึ่งพิง	- การใช้ภูมิปัญญาไทยและการแพทย์ทางเลือกในการดูแลสุขภาพ - การเคลื่อนไหวร่างกายด้วยวิธีการทางกายภาพบำบัด - การดูแลสุขภาพแบบองค์รวม	๒	๑	๓	- แพทย์แผนไทย / แพทย์แผนไทยประยุกต์ - นักกายภาพบำบัด - นักวิทยาศาสตร์การกีฬา	
๑๓.การดูแล ผู้ป่วยระยะ ท้าย แบบประคับ ประคอง (Palliative Care)ในชุมชน	- ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับผู้ป่วยระยะประคับประคองและผู้ป่วยระยะสุดท้าย - หลักการการดูแลผู้ป่วยระยะประคับประคอง,ผู้ป่วยระยะสุดท้ายและครอบครัวใกล้ชิด	๓	๒	๕	- แพทย์ - พยาบาล - นักสังคมสงเคราะห์ - นักวิชาการสาธารณสุข	

แผนการสอน	เนื้อหา	ภาคทฤษฎี (ชั่วโมง)	ภาคปฏิบัติ (ชั่วโมง)	รวมจำนวน ชั่วโมง	คุณสมบัติผู้สอน	หน้า
	- หลักการสื่อสารในการดูแลผู้ป่วย ระยะประคับประคอง,ผู้ป่วยระยะ สุดท้ายและครอบครัวใกล้ชิด - การสนับสนุนครอบครัว (หลัก ๕๐ และPalliative Care Plan)					
๑๔.การฝึก ปฏิบัติงาน ภาคสนาม	-การ Orientation Caregiver ใน การดูแลผู้ป่วยข้างเตียง - การฝึกปฏิบัติงาน	๒	๒๕	๒๗	- Care Manager - บุคลากรทาง การแพทย์	
๑๕.การวัดและ ประเมินผล	ทดสอบและประเมินผลภาคทฤษฎี - ทดสอบและประเมินผลภาคปฏิบัติ - ทดสอบและประเมินผลด้านทักษะ การปฏิบัติ - ทดสอบและประเมินผลด้าน คุณธรรมจริยธรรม	๑	-	๑	- เป็นไปตามเกณฑ์ การประเมินของ หลักสูตรฯ	
	รวมจำนวนชั่วโมง	๓๐	๔๐	๗๐		

ลงชื่อ.....ผู้เสนอหลักสูตร
(นายวรวิทย์ แสงใส)
ครู กศน.ตำบล

ลงชื่อ.....ผู้เห็นชอบหลักสูตร
(นายวัชร นาคกระแสร)
ครูชำนาญการ

ลงชื่อ.....ผู้อนุมัติหลักสูตร
(นางประดับศรี แก้วประเสริฐ)

ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอจอมพระ